

Een vorm van leven

Amélie Nothomb

Meulenhoff | Manteau

een
vorm
van
leven
roman

Die ochtend kreeg ik een nieuw soort brief:

Beste Amélie Nothomb,

Ik ben soldaat der tweede klasse in het Amerikaanse leger, mijn naam is Melvin Mapple, u mag me Mel noemen. Sinds het begin van deze rotoorlog, meer dan zes jaar geleden, ben ik in Irak gelegerd. Ik schrijf u omdat ik door de hel ga. Ik heb behoefte aan een beetje begrip en u, u zult me begrijpen, dat weet ik.

Antwoord me. Ik hoop dat ik gauw een brief van u krijg.

Melvin Mapple

Bagdad, 18/12/2008

Eerst dacht ik dat het een grap was. Gesteld dat die Melvin Mapple bestond, had hij dan het recht om me zulke dingen te schrijven? Bestond er geen militaire censuur die het woord *fucking* vóór *war* nooit zou hebben laten passeren?

Een vorm van leven

Ik bestudeerde de brief. Als hij nep was, dan hadden ze hem uitstekend vervalst. Hij was door een Amerikaanse frankeermachine gegaan en er stond een Iraakse poststempel op. Het geloofwaardigst was de kalligrafie: een eenvoudig en stereotiep Amerikaans basishandschrift dat ik zo vaak had gezien tijdens mijn verblijven in de Verenigde Staten. En de directe toon, die klonk onmiskenbaar authentiek.

Toen ik niet langer twijfelde aan de echtheid van het schrijven, werd ik getroffen door het meest onwaarschijnlijke kenmerk van de boodschap: het was hoegenaamd niet verbazingwekkend dat een Amerikaanse soldaat die deze oorlog sinds het begin van binnen uit had meegemaakt 'door de hel' ging, maar wel verbijsterend dat hij mij schreef.

Hoe had hij van mij gehoord? Sommige van mijn romans waren vijf jaar eerder in het Engels vertaald en in de Verenigde Staten door een veeleer beperkte lezerskring onthaald. Ik had al brieven gekregen van Belgische en Franse militairen, wat me niet verbaasde; meestal vroegen ze me om gesigneerde foto's. Maar een soldaat

Een vorm van leven

der tweede klasse van het Amerikaanse leger die in Irak was gelegerd, daar kon ik niet bij.

Wist hij wie ik was? Behalve het adres van mijn uitgever, dat correct op de envelop stond geschreven, was er niets dat daarop wees. 'Ik heb behoefte aan een beetje begrip en u, u zult me begrijpen, dat weet ik.' Hoe kon hij weten dat uitgerekend ik hem zou begrijpen? Gesteld dat hij mijn boeken had gelezen, gaven die dan werkelijk het duidelijkst uiting aan begrip en menselijk medeleven? Als ik dan toch soldatenmoeder moest spelen, was ik stomverbaasd over de keuze van Melvin Mapple.

Had ik trouwens wel zin in zijn ontboezemingen? Er waren al zoveel mensen die me lang en breed over hun kommer en kwel schreven. Mijn vermogen om het leed van anderen te dragen stond op springen. Bovendien zou het leed van een Amerikaanse soldaat behoorlijk veel plaats in beslag nemen. Zou ik zo'n groot volume aankunnen? Nee.

Melvin Mapple had vast en zeker een psycholoog nodig. Dat was mijn vak niet. Als ik me ter beschik-

Een vorm van leven

king stelde voor zijn ontboezemingen, zou ik hem een slechte dienst bewijzen, want dan zou hij gaan geloven dat hij de therapie, die vast nodig was na zes jaar oorlog, niet hoefde te volgen.

Helemaal niet antwoorden leek me een tik-keltje schofterig. Ik vond een tussenoplossing: ik signeerde de Engelse vertalingen van mijn boeken voor de soldaat, pakte ze in en stuurde ze naar hem op. Zo had ik het gevoel dat ik iets had gedaan voor die onderknuppel van het Amerikaanse leger en suste ik mijn geweten.

Later bedacht ik me dat de afwezigheid van militaire censuur ongetwijfeld te wijten was aan de recente verkiezing van Barack Obama tot president; hij zou natuurlijk pas meer dan een maand later in functie treden, maar de ingrijpende verandering moest al merkbaar zijn. Obama had zich voortdurend tegen de oorlog gekant en verklaard dat als de Democraten de verkiezingen wonnen, hij de troepen naar huis zou halen. Ik verbeeldde me dat Melvin Mapple snel zou terugkeren naar zijn geboorteland Amerika: in mijn fantasie zag ik hem thuiskomen in een

Een vorm van leven

gezellige boerderij, te midden van de maïsvelden, waar zijn ouders hem met open armen ontvingen. Die gedachte bracht me uiteindelijk tot rust. Aangezien hij vast niet zou verzuimen om mijn gesigioneerde boeken mee te nemen, zou ik aan indirecte leesbevordering in de *Corn Belt* hebben gedaan.

Er waren nog geen twee weken voorbijgegaan toen ik een antwoord ontving van de soldaat der tweede klasse:

Beste Amélie Nothomb,

Bedankt voor uw romans. Wat wilt u dat ik ermee doe?

Happy New Year,

Melvin Mapple

Bagdad, 1/01/2009

Ik vond het nogal kras. Licht geërgerd schreef ik meteen de volgende brief:

Beste Melvin Mapple,

Ik weet het niet. U kunt er misschien een meubel mee stutten of een stoel hoger maken. Of u kunt ze aan een vriend geven die heeft leren lezen.

Een vorm van leven

Bedankt voor uw wensen. Ik doe ze u terug.

Amélie Nothomb

Parijs, 6/01/2009

Foeterend op mijn dwaasheid postte ik de brief. Hoe had ik een andere reactie kunnen verwachten van een militair?

Hij antwoordde me per kerende post:

Beste Amélie Nothomb,

Sorry, ik heb me blijkbaar niet goed uitgedrukt. Ik wilde zeggen dat ik u had geschreven omdat ik al uw boeken al had gelezen. Ik wilde u daar niet mee lastigvallen en daarom heb ik het er ook niet over gehad; het sprak voor zich. Maar ik ben tevreden dat ik ze nu dubbel heb, en gesigneerd. Nu kan ik ze uitlenen aan mijn vrienden. Het spijt me dat ik u van streek heb gebracht.

Sincerely,

Melvin Mapple,

Bagdad, 14/01/2009

Een vorm van leven

Ik sperde mijn ogen wijd open. Die kerel had al mijn boeken gelezen en legde een oorzakelijk verband tussen dat gegeven en zijn beslissing om me te schrijven. Het zette me zeer diep aan het denken. Ik probeerde te begrijpen hoe mijn romans die soldaat ertoe hadden kunnen brengen contact met me te zoeken.

Toch was ik ook een belachelijk opgetogen personage: een auteur die ontdekt dat iemand alles van haar heeft gelezen. Dat die iemand een soldaat der tweede klasse van het Amerikaanse leger was, maakte me nog gelukkiger. Het gaf me de indruk dat ik een universele schrijfster ben. Ik voelde een potsierlijke opwelling van trots. In opperbeste stemming schreef ik dit epistel:

Beste Melvin Mapple,

Sorry voor het misverstand. Het doet me werkelijk iets dat u al mijn boeken hebt gelezen. Ik profiteer ervan om u mijn laatste in het Engels vertaalde roman te bezorgen, *Tokyo Fiancée*, die net is verschenen in de Verenigde Staten. Ik ben

Een vorm van leven

diepbedroefd over de titel, het lijkt wel een film met Sandra Bullock, maar de uitgever verzekerde me dat er voor *Ni d'Ève, ni d'Adam* zonder twijfel geen betere vertaling te vinden is. Van 1 tot 14 februari ben ik in uw mooie land voor de promotie van het boek.

Vandaag wordt Barack Obama president van de Verenigde Staten. Het is een grote dag. Ik stel me voor dat u binnenkort naar huis gaat, en dat doet me plezier.

Met vriendelijke groet,
Amélie Nothomb
Parijs, 21/01/2009

Tijdens mijn Amerikaanse tournee herhaalde ik tegen iedereen die het wilde horen dat ik correspondeerde met een in Bagdad gelegerde soldaat die al mijn boeken had gelezen. Het maakte een positieve indruk op de journalisten. De *Philadelphia Daily Report* kopte: 'US Army soldier reads Belgian writer Amélie Nothomb'. Ik wist niet precies met welk aura ik door die informatie werd bekroond, maar het leek uitstekend te werken.

Toen ik weer in Parijs was, lag er een berg post te wachten, waaronder twee brieven uit Irak:

Beste Amélie Nothomb,

Bedankt voor *Tokyo Fiancée*. Wees niet bedroefd, het is een goede titel. Ik ben dol op Sandra Bullock. Ik verheug me erop het te lezen. Weet u, ik heb tijd zat: we gaan toch niet meteen naar huis. De nieuwe president zei dat het negentien

Een vorm van leven

maanden zou duren om de troepen terug te trekken. En aangezien ik hier als eerste aankwam, zult u zien dat ik als laatste zal vertrekken. Het is altijd hetzelfde liedje. Maar u hebt gelijk, Barack Obama is de man die we nodig hebben. Ik heb voor hem gestemd.

Sincerely,
Melvin Mapple
Bagdad, 26/01/2009

Beste Amélie Nothomb,

Ik vond *Tokyo Fiancée* prachtig. Hopelijk neemt Sandra Bullock de rol, dat zou geweldig zijn. Wat een mooi verhaal! Bij het einde heb ik gehuild. Ik zal u niet vragen of het verhaal echt is gebeurd, want het is zeer authentiek.

Hoe was het in Amerika?
Sincerely,
Melvin Mapple
Bagdad, 7/02/2009

Ik antwoordde meteen:

Een vorm van leven

Beste Melvin Mapple,

Wat ben ik blij dat u mijn boek mooi vond.

Ik heb een heel leuke tijd gehad in uw prachtige land. Ik heb het overal over u gehad: lees maar dit artikel uit de *Philadelphia Daily Report*. Helaas kon ik de journalisten niet precies uitleggen waar u vandaan komt. Ik weet zo weinig over u. Als u het goed vindt, zou ik meer over u willen vernemen.

Met vriendelijke groet,

Amélie Nothomb

Parijs, 16/02/2009

Ik gaf er de voorkeur aan om niets te zeggen over de hypothetische film met Sandra Bullock. Mijn opmerking was als grap bedoeld, ik verwachtte niet dat het serieus zou worden genomen. Melvin Mapple had wel eens teleurgesteld kunnen zijn als hij erachter kwam dat die film er waarschijnlijk niet zou komen. Je mag de *Corn Belt* niet wanhopig maken.

Een vorm van leven

Beste Amélie Nothomb,

Ik was erg blij met het artikel uit de *Philadelphia Daily Report*. Sinds ik het aan mijn vrienden heb laten zien, willen ze u allemaal schrijven. Ik heb hun gezegd dat uw Amerikaanse tournee afgelopen is en dat het dus de moeite niet meer loont. Ze willen alleen dat er over hen in de pers wordt geschreven.

U wilt dat ik me voorstel. Ik ben negenen-dertig jaar en een van de oudsten met mijn rang. Ik ben pas laat bij het leger gegaan, op mijn dertigste, omdat ik geen toekomstperspectief meer had. Ik stierf van de honger.

Mijn ouders ontmoetten elkaar in 1967, tijdens de fameuze *Summer of Love*. Zij vonden het een schande dat ik in dienst ging. Ik zei hun dat er in Amerika niets anders op zit als je sterft van de honger. 'Je had toch bij je ouwelui kunnen komen wonen', antwoordden ze. Ik zou het schandalig hebben gevonden om te gaan hokken bij mijn ouders, die een armoedig bestaan leiden in een voorstad van Baltimore, waar ze een benzinstation

Een vorm van leven

uitbaten. Ik ben er opgegroeid en had helemaal geen zin om terug te gaan. Baltimore deugt alleen voor rock. Helaas heb ik daar geen talent voor.

Voordat ik dertig was, had ik idealen en dromen, en ik heb geprobeerd om ze te bereiken. Ik wilde de nieuwe Kerouac worden, maar hoeveel ik ook reisde onder invloed van benzedrine, nooit heb ik een bruikbare regel geschreven. Ik heb me vol drank gegoten om de nieuwe Bukowski te worden en bereikte het absolute dieptepunt. Nu ja, ik begreep dat ik geen schrijver was. Ik heb proberen te schilderen: een ramp. Dripping is niet zo gemakkelijk als men denkt. Ik probeerde het als acteur, maar dat werd ook niets. Ik ben dakloos geweest. Ik ben blij dat ik het heb meegemaakt, op straat slapen. Daar heb ik veel van geleerd.

In 1999 ben ik bij het leger gegaan. Ik vertelde mijn ouders dat er geen enkel risico was, want dat de laatste oorlog nog niet lang genoeg geleden was. Mijn theorie bestond erin dat mijn land voor lange tijd tot rust was gekomen door de *Gulf War* van 1991. Het leger in vreedestijd,

Een vorm van leven

dat leek me relaxed. Nu ja, er gebeurde wel wat in Oost-Europa en Afrika en Saddam Hoessein zat nog altijd in Irak, maar ik zag geen enorm probleem opdoemen aan de horizon. Het is duidelijk dat ik geen verstand heb van politiek.

Het soldatenleven had niet alleen mooie kanten, dat werd me meteen duidelijk. De dril, de discipline, het geschreeuw, de dienstroosters, ik heb het nooit leuk gevonden. Maar goed, ik was geen landloper meer. Dat was belangrijk. Ik had begrepen waar mijn grenzen lagen. Angstig in de kou moeten slapen was zo'n grens. Honger was er ook een.

In het leger krijg je eten. Het voedsel is lekker, overvloedig en gratis. Toen ik in dienst ging, werd ik de eerste dag gewogen: vijftig kilo voor een meter tachtig. Ik geloof dat ze best wel de echte reden van mijn indiensttreding kenden. Ik weet dat ik verre van de enige ben die soldaat is geworden om die reden.

Sincerely,

Melvin Mapple

Bagdad, 21/02/2009

Een vorm van leven

De *Corn Belt* had me op een dwaalspoor gebracht: de voorsteden van Baltimore waren veel erger. Het is niet zomaar dat alle films van de regisseur John Waters, de paus van de *bad taste*, zich in Baltimore afspelen. De stad heeft iets weg van een lelijke voorstad. Ik durfde me dus amper voorstellen hoe de voorsteden van Baltimore eruitzagen.

Op 11 september 2001 moest die arme Melvin Mapple zijn vergissing wel beseffen. Nee, het was geen tijd voor vrede. Zijn honger zou hem duur komen te staan.

Beste Melvin Mapple,

Bedankt voor uw zeer interessante brief. Ik stelde hem erg op prijs en heb het gevoel dat ik u beter heb leren kennen. Aarzel niet om me het vervolg te vertellen of andere episoden van uw leven uit de doeken te doen, zoals u zelf wilt.

Met vriendelijke groet,

Amélie Nothomb

Parijs, 26/02/2009

Beste Amélie Nothomb,

In het leger verdien je een beetje geld. Met mijn soldij heb ik boeken gekocht. Toevallig las ik het eerste boek van u dat in het Amerikaans Engels was vertaald, *The Stranger Next Door*. Ik was verkocht. Ik heb al uw romans aangeschaft. Het valt moeilijk uit te leggen, maar uw boeken spreken me aan.

Als u me beter kende, zou u het begrijpen.

Een vorm van leven

Mijn gezondheid gaat achteruit, ik ben erg vermoeid.

Met oprechte groet,

Melvin Mapple

Bagdad, 2/03/2009

De brief maakte me erg ongerust. Ik kon me indenken dat er oorzaken zat waren om ziek te worden in Irak: het gebruik van giftige stoffen door het leger, stress, of zelfs een oorlogswond. Ik had hem bovendien al gevraagd om me meer over zichzelf te vertellen, ik kon toch niet gaan smeken. Kwam het door zijn gezondheidstoestand dat hij het niet had gedaan? Ik had de indruk dat zijn terughoudendheid van een andere orde was. Ik wist niet welke houding ik moest aannemen en antwoordde niet. Daar deed ik goed aan. Ik kreeg een nieuwe brief.

Beste Amélie Nothomb,

Het gaat wat beter met me en ik vind nu de kracht om u te schrijven. Laat me het uitleggen:

Een vorm van leven

ik lijd aan een aandoening die steeds vaker voorkomt onder Amerikaanse soldaten die naar Irak zijn gestuurd. Sinds het begin van de interventie in maart 2003 is het aantal zieken verdubbeld, en hun aandeel blijft maar stijgen. Onder de regering-Bush werd ons ziektebeeld verborgen gehouden omdat men het slecht vond voor het imago van het Amerikaanse leger. Sinds Obama beginnen de kranten over ons te schrijven, maar heel behoedzaam. U denkt vast aan een geslachtsziekte, maar u vergist zich.

Ik ben zwaarlijvig. Dat ligt niet in mijn aard. Als kind, als tiener was ik normaal. Als volwassene duurde het niet lang of ik werd mager van armoede. In 1999 trad ik in dienst en begon ik zeer snel aan te komen, maar niet buitensporig: ik was niet meer dan een uitgehongerd geraamte dat eindelijk de mogelijkheid kreeg om te eten. In een jaar tijd bereikte ik het normale gewicht voor een gespierde soldaat: tachtig kilo. Ik heb het zonder moeite op peil gehouden, tot het oorlog werd. In maart 2003 zat ik bij het eerste contingent dat naar Irak werd gestuurd. Daar zijn

Een vorm van leven

meteen de problemen begonnen. Ik maakte mijn eerste echte gevechten mee, met raketvuur, tanks, lichamen die naast je ontploffen of die je zelf doodt. Ik leerde wat doodsangst is. Er zijn dappere mensen die dat aankunnen, maar ik niet. Er zijn mensen die hun eetlust erdoor verliezen, maar de meesten, onder wie ik, reageren omgekeerd. We komen terug van de veldslag, in shock, versted dat we nog leven, ontsteld, en meteen nadat we een andere pantalon hebben aange-trokken (je doet het voortdurend in je broek), storten we ons op het eten. We beginnen meer bepaald met een biertje; ook iets voor dikzak-ken, bier. We zuipen een blikje of twee en daarna komt het stevige voer. Hamburgers, friet, *peanut butter and jelly sandwiches*, *apple pie*, *brownies*, ijsjes, we kunnen ons hart ophalen. En dat doen we. Het is ongelooflijk wat we kunnen verzwelgen. We zijn gek. Er is iets gebroken in ons. We kun-nen niet zeggen dat we die manier van eten aan-genaam vinden, het is sterker dan onszelf, we zouden ons dood kunnen eten, misschien is dat wel wat we proberen. In het begin geven som-

Een vorm van leven

migen over. Ik heb het geprobeerd, het lukte me nooit. Ik had het wel gewild. Het doet zoveel pijn, je buik staat op ontploffen. Je zweert dat je het nooit meer zult doen, het is te pijnlijk. De volgende dag moet je weer naar het slagveld, je maakt gruwelen mee die nog erger zijn dan die van de dag ervoor, je went er niet aan, je krijgt monsterlijke buikkrampen terwijl je voortdurend schiet en loopt, je wilt dat de nachtmerrie ophoudt. Wie terugkeert, is helemaal leeg. Daarom gaan we weer aan het bier en het vreten en onze pansen worden stilaan zo enorm dat het geen pijn meer doet. Wie vroeger braakte, braakt niet meer. We worden vet als varkens. Wekelijks moeten we kleren van een grotere maat vragen. Het brengt ons in verlegenheid, maar niemand kan het tij doen keren. Het is trouwens niet ons lichaam. Het gebeurt met andermans lichaam. Al dat eten kieperen we in de buik van een onbekende. Het bewijs is dat we er steeds minder van voelen. Zo kunnen we meer slikken. Daarbij voelen we geen plezier, maar een afschuwelijk soort troost.

Een vorm van leven

Ik weet wat plezier is; dat is het niet. Plezier is iets hoogstaands. Bijvoorbeeld vrijen. Ik zal het niet meer meemaken. In de eerste plaats omdat niemand me nog zal willen. En voorts omdat ik er niet langer toe in staat ben. Hoe kun je zelfs nog maar een beetje bewegen met een lichaam van honderdtachtig kilo? U merkt het, sinds ik in Irak vertoef, ben ik honderd kilo aangekomen. Zeventien kilo per jaar. En het is nog niet afgelopen. Ik heb nog achttien maanden voor de boeg: genoeg om dertig kilo dikker te worden. En dan ga ik ervan uit dat ik niet meer aankom als ik weer in mijn land ben. Zoals zoveel Amerikaanse soldaten ben ik een boulimiepatiënt die niet in staat is om over te geven. In die omstandigheden is vermageren het laatste wat ik me kan voorstellen.

Honderd kilo, dat is een enorme persoon. Ik ben een enorme persoon rijker geworden sinds ik in Bagdad verblijf. Aangezien ze hier tot mij is gekomen, noem ik haar Sheherazade. Dat is niet aardig voor de echte Sheherazade, die vast een rank schepsel was. Ik identificeer haar ech-

Een vorm van leven

ter liever met één persoon dan met twee, en eerder met een vrouw dan met een man, ongetwijfeld omdat ik heteroseksueel ben. Trouwens, Sheherazade bevalt me wel. Ze praat hele nachten lang met me. Ze weet dat ik niet meer kan vrijen, dus vertelt ze in de plaats daarvan mooie verhalen die me betoveren. Ik vertrouw u mijn geheim toe: dankzij Sheherazades verdichtsels kan ik mijn zwaarlijvigheid verdragen. Ik hoef u niet uit te leggen wat er zou gebeuren als de jongens wisten dat ik mijn vet een vrouwennaam gaf. Maar u, u zult geen oordeel over me vellen, dat weet ik. In uw boeken komen heel wat zwaarlijvigen voor, en u beschrijft hen nooit als mensen zonder waardigheid. En in uw boeken vinden mensen bizarre verhalen uit om verder te kunnen leven. Zoals Sheherazade.

Het lijkt wel of zij de brief schrijft, ik kan er maar geen eind aan maken. Ik heb nog nooit zo'n lang bericht geschreven in mijn leven, wat bewijst dat ik het niet zelf doe. Ik verafschuw mijn zwaarlijvigheid, maar ik houd van Sheherazade. 's Nachts, wanneer mijn gewicht op mijn

Een vorm van leven

borstkas drukt, denk ik dat ik het niet zelf ben, maar een mooie jonge vrouw die zich op mijn lichaam heeft neergevlid. Wanneer ik helemaal opga in het verzinsel, hoor ik haar lieflijke vrouwenstem onzegbare dingen in mijn oor fluisteren. Dan omhelzen mijn dikke armen dit vlees en geloof ik er zo diep in dat ik niet mijn vet voel, maar de zachte vormen van een geliefde aanraak. Geloof me, op zulke momenten ben ik gelukkig. Meer nog: wij zijn gelukkig, zij en ik, zoals alleen geliefden dat kunnen zijn.

Ik weet dat het me helemaal geen bescherming biedt: je kunt best sterven van zwaarlijvigheid en aangezien ik zal blijven aankomen, staat dat me te wachten. Maar als Sheherazade me tot het einde op prijs stelt, zal ik gelukkig sterven. Zo, dat wilden Sheherazade en ik u vertellen.

Met oprechte groet,

Melvin Mapple

Bagdad, 5/03/2009

Een vorm van leven

Beste Melvin Mapple,

Bedankt voor uw verbluffende brief, die ik zonet met verbijstering en verwondering heb gelezen en herlezen. Ik ben diep getroffen door wat u schrijft. Naarmate ik er vaker aan terugdenk, ben ik steeds meer gechoqueerd, onthutst en uit het lood geslagen. Mag ik jullie, Sheherazade en u, vragen om me het verhaal steeds opnieuw te vertellen? Nooit eerder las ik zoiets.

Met vriendelijke groet,

Amélie Nothomb

Parijs, 10/03/2009

Koortsachtig wachtte ik op Melvins volgende brief. Ik werd voortdurend overvallen door buitenissige beelden: achtereenvolgens zag ik uiteengereten Irakezen, ontploffingen die mijn hoofd deden barsten en Amerikaanse soldaten die op aanstootgevende wijze zaten te schransen tot ze de explosies van het front in hun buiken reproduceerden. Ik zag de corpulentie terrein winnen, de ene na de andere stelling die werd verloren naarmate weer een grotere maat noodzakelijk werd, het vetfront dat oprukte op de kaart. Het Amerikaanse leger vormde een opzwellende eenheid, het leek wel een gigantische larve die onbestemde materie verorberde, misschien de Iraakse slachtoffers. Een van de militaire eenheden is het 'korps', zeg maar een lichaam, en dat was ongetwijfeld wat ik zag, voor zover je een lichaam kunt herkennen in zo'n bloeiende vetmassa. Het Engelse *corpse* betekent 'lijk'. In het Frans is dat slechts een van de mogelijke betekenissen van het woord

Een vorm van leven

corps. Leeft een zwaarlijvig lichaam? Het enige bewijs dat het niet dood is, bestaat erin dat het nog dikker wordt. Dat is de logica van obesitas.

Vervolgens zag ik iemand die Melvin Mapple kon zijn en die 's nachts lag te stikken in zijn slaap. Ik rekende dat van de honderd kilo die hij was aangekomen, het gewicht van zijn borst en buik goed moest zijn voor de helft: vijftig kilo was een aannemelijk gewicht voor Sheherazade, zodat ik geloof hechtte aan het bestaan van de geliefde die zich op zijn borst had neergevlijd. En ik zag de idylle, de intieme conversatie, de liefde die plotseling ontlook waar je haar het minst verwachtte. Na zes jaar oorlog waren er al meer dan duizend en een nachten verstreken.

‘Wie de engel wil spelen, gedraagt zich als een beest.’ We weten het al sinds Pascal. Melvin Mapple voegde daar zijn versie aan toe: wie het beest wil spelen, gedraagt zich als een engel. Zijn verhaal getuigde natuurlijk niet enkel van een engelachtig verlangen om louter geest te zijn, integendeel. De kracht van het visioen waarmee

Een vorm van leven

mijn correspondent het ondraaglijke kon overleven, dwong echter respect af.

Op de Parijse boekenbeurs was een jong corpulent meisje dat haar boek door mij wilde laten signeren. Ik was zodanig besmet door Melvins brief dat ze een frêle juffrouw leek, verstrengeld in een omhelzing met een romeo die zich in haar lichaam had genesteld.

Beste Amélie Nothomb,

Ik ben getroffen door uw reactie. Toch hoop ik dat u de situatie waarin ik verkeer niet te veel romantiseert. Weet u, ook al is Obama president, de oorlog is nog niet voorbij. Hij zou pas kunnen eindigen als het andere kamp vond dat hij afgelopen was. Zolang we hier nog blijven, zullen we gevaar lopen. De vreselijke aanvallen waaraan ik mijn vraatzucht heb te danken, zijn natuurlijk voorbij. Maar als we ook maar even buitenkomen, worden we schietschijven en er vallen nog steeds doden in onze gelederen. Ze mogen ons hier namelijk niet en daar is ongetwijfeld een reden voor.

Een vorm van leven

Dikzakken zoals ik staan altijd in de frontlijn. Ik hoef u niet uit te leggen waarom, het spreekt voor zich: een dikkerd is het ideale menselijke schild. Terwijl een normaal lichaam slechts één individu beschermt, kan het mijne er twee of drie beschutten. We zijn dan ook aanwezig als bliksemafleiders: de Irakezen lijden zoveel honger dat ze door onze zwaarlijvigheid worden getergd en ze willen dan ook in de eerste plaats ons kapotschieten.

Ik ben ervan overtuigd dat de Amerikaanse legerleiding hetzelfde wil. Er is nog een reden waarom de zwaarlijvigen gegarandeerd hier blijven tot de allerlaatste dag die Obama heeft bepaald: om de kans dat we worden vermoord zo groot mogelijk te maken. Na elk conflict hebben we soldaten met afschuwelijke ziektebeelden zien terugkeren naar de Verenigde Staten, waardoor het hele land een slecht geweten kreeg. Maar die stoornissen waren altijd zo vreemd dat de bevolking de oorzaak zocht bij wat in een oorlog het menselijke verstand te boven gaat.

Zwaarlijvigheid is echter niet vreemd in Amerika, enkel belachelijk. Ook al is het een

Een vorm van leven

ziekte, ze wordt zelden als dusdanig erkend door gewone mensen, die het over ons hebben als lui die wat te veel van het leven genieten. Het Amerikaanse leger kan alles aanvaarden, behalve dat het belachelijk wordt gemaakt. 'U bent door de hel gegaan? Dat is er niet aan te zien!' of: 'Wat hebt u in Irak gedaan, behalve eten?', dat soort reacties zullen we oogsten. We zullen echte problemen krijgen met de publieke opinie. Het is noodzakelijk dat het Amerikaanse leger een viriel beeld kan uitdragen van een harde en dappere strijdmacht. Onze zwaarlijvigheid, die ons opzadelt met enorme borsten en achterwerken, zorgt echter voor een slap en laf vrouwelijk imago.

De korporaals hebben geprobeerd om ons op dieet te zetten. Dat bleek onmogelijk: door onze vraatzucht zijn we tot alles in staat. Eten is een drug als een andere en donuts dealen is gemakkelijker dan coke slijten. Tijdens de periode van het eetverbod dat ons werd opgelegd, kwamen we nog meer aan dan normaal. Toen ze het voedsel embargo ophieven, kwam onze gewichtstoename weer op kruissnelheid.

Een vorm van leven

Laten we het eens over drugs hebben. Een moderne oorlog valt niet te verdragen zonder verdovende middelen. In Vietnam hadden onze jongens opium, en wat er ook over wordt verteld, de verslaving die daardoor wordt teweeggebracht is veel minder erg dan mijn afhankelijkheid van broodjes pastrami. Toen de boys in de jaren zestig en zeventig terug naar huis kwamen, was er geen een die opium bleef gebruiken, want dat spul is niet gemakkelijk te krijgen in de VS. Maar hoe zullen wij ons na onze thuiskomst de junkfood die binnen handbereik is ontzeggen? De legerleiding had er beter aan gedaan ons opium te geven, dan zouden we nu niet zwaarlijvig zijn. Van alle drugs is voedsel het gevaarlijkst en het meest verslavend.

Blijkbaar moet je eten om te leven. Wij, wij eten om te sterven. Dat is voor ons de enige manier om zelfmoord te plegen. We lijken nog amper mensen omdat we zo kolossaal zijn, en toch zijn het de menselijksten onder ons die naar vraatzucht zijn afgegleden. Er zijn kerels die deze afschuwelijke oorlog hebben verdragen zonder

Een vorm van leven

dat zich enig ziektebeeld bij hen manifesteerde. Ik bewonder hen niet. Hun houding getuigt niet van dapperheid, maar van een gebrek aan gevoeligheid.

Er waren geen massavernietigingswapens in Irak. Zelfs al bestond daar ooit enige twijfel over, tegenwoordig is dat zeker niet meer het geval. Dit conflict was dus een schandelijk onrecht. Ik probeer me niet vrij te pleiten. Ook al ben ik minder schuldig dan George W. Bush en zijn bende, toch ben ik ook schuldig. Ik heb meegedaan aan deze verschrikking, ik heb soldaten gedood, ik heb burgers gedood. Ik heb woningen opgeblazen waarin vrouwen en kinderen zaten, die door mijn schuld zijn gestorven.

Soms denk ik bij mezelf dat Sheherazade een van de Iraakse vrouwen is die ik heb afgeslacht zonder hen te zien. Ik draag het gewicht van mijn misdaad, en dat bedoel ik niet metaforisch. Ik mag me gelukkig prijzen, Sheherazade heeft redenen genoeg om me te haten. 's Nachts voel ik echter dat ze van me houdt. Probeer het maar te begrijpen: ik haat mijn vet, dat me de

Een vorm van leven

hele dag lang foltert. Het is een marteling om met die last te moeten leven, de spoken van mijn slachtoffers kwellen me. En toch gaat in deze vleesberg Sheherazade schuil, die me liefde geeft wanneer de lichten zijn gedoofd. Weet ze dat ik waarschijnlijk haar moordenaar ben? Ik heb het al tegen haar gefluisterd als antwoord op sommige van haar verklaringen. Het scheen haar niet te storen. De liefde is een raadsel.

Ik haat het om in Bagdad te zijn. Toch heb ik niet veel zin om terug te keren naar Baltimore. Ik heb mijn familieleden niet verteld dat ik meer dan honderd kilo dikker ben geworden en ben doodsbang voor hun reactie. Ik ben niet in staat om op dieet te gaan. Ik wil Sheherazade niet verliezen. Als ik vermagerde, zou ik haar een tweede keer doden. Indien ik als straf voor deze oorlogsmisdaad mijn slachtoffer in de vorm van een embonpoint met me moet meedragen, aanvaard ik dat. In de eerste plaats is dat rechtvaardig en verder ben ik er op een onverklaarbare manier gelukkig door. Het is geen masochisme, ik ben niet van dat slag.

Een vorm van leven

In Amerika, toen ik nog slank was, heb ik heel wat avontuurtjes met vrouwen gehad. Ze waren genereus voor mij, ik heb niet te klagen. Soms werd ik zelfs verliefd. Zoals iedereen weet is vrijen met de vrouw van wie je houdt het top-punt van geluk op aarde. Wel, wat ik met Sheherazade beleef is nog beter. Is het omdat ze mijn intimiteit op de meest concrete manier met me deelt? Of ligt het gewoon aan haar?

Als mijn leven enkel uit nachten bestond, zou ik de gelukkigste man op aarde zijn. Maar ik ga gebukt onder de last van sommige dagen, en dat bedoel ik letterlijk. Ik moet mijn lichaam meezeulen. Het kan niet genoeg benadrukt worden welke lijdensweg zwaarlijvigen moeten doorstaan. De slaven die de piramides bouwden moesten niet zo'n grote last dragen als ik, die mijn vracht nooit kan neerleggen. Het eenvoudige genot om met lichte tred te kunnen lopen, zonder het gevoel te hebben dat ik word verpletterd, mis ik vreselijk. Ik heb zin om tegen gewone mensen te roepen dat ze moeten profiteren van het onwaarschijnlijke voorrecht waarvan ze

Een vorm van leven

zich niet bewust lijken te zijn: huppelen, zich onbekommerd voortbewegen, genieten van de dansbewegingen bij de banaalste verplaatsingen. En dan zijn er mensen die mopperen omdat ze te voet boodschappen moeten doen of tien minuten moeten lopen naar de metro!

Maar het ergste is de minachting. Mijn redding is dat ik niet de enige zwaarlijvige ben. Dankzij de solidariteit van de anderen zink ik niet dieper in de put. Blikken, opmerkingen en pesterijen ondergaan, daar lijd je gigantisch onder. Ik weet niet hoe ik me vroeger gedroeg tegen de pafferige vetzakken die ik tegenkwam. Deed ik ook schofterig tegen hen? Zonder last te hebben van mijn geweten, want als een dikzak dik is, is het toch zijn eigen schuld, je wordt niet vanzelf dik, dus we houden ons niet in, we hebben het recht om hem te doen boeten, hij is niet onschuldig.

Het is waar, ik ben niet onschuldig. Op geestelijk, noch op lichamelijk gebied. Ik heb oorlogsmisdaden begaan, ik heb gevreten als een monster. Maar van de mensen die het zich hier permit-

Een vorm van leven

teren om een oordeel over mij te vellen is er geen een beter dan ik. Onze gelederen bestaan uitsluitend uit moordenaars zoals ik. Dat ze niet dikker zijn geworden, bewijst alleen dat ze geen gewetensbezwaren hebben over hun wandaden. Ze zijn erger dan ik.

Als ik met mijn kameraden aan het schrokken ben, roepen de magere soldaten ons toe: 'Godverdomme, kerels, houd toch op! Jullie doen ons walgen, we moeten kotsen als we jullie zien vreten!' We zeggen niets terug, maar we spreken er wel over met elkaar. Zij zijn het die ons doen walgen door normaal te eten, omdat het afslachten van burgers geen enkele invloed op hun manier van leven heeft, er valt geen spoor van een trauma bij hen te bekennen. Sommigen verdedigen hen door te beweren dat ze misschien aan een verborgen aandoening lijden. Alsof een verborgen aandoening zou volstaan als boetedoening voor misdaden die helemaal niet zo verborgen zijn! Wij uiten onze schuldgevoelens tenminste met veel vertoon. Onze wroeging is niet discreet. Getuigt dat niet van

Een vorm van leven

veel respect voor de mensen die we zo diep hebben gekwetst?

Wij verafschuwen het woord 'dikzak' en noemen elkaar saboteurs. Onze zwaarlijvigheid is een geweldige en spectaculaire sabotageactie. We kosten het leger veel geld. Ons voedsel is goedkoop, maar we eten er zo ontstellend veel van dat de rekening gepeperd moet zijn. Dat treft, de staat trakteert. Op een gegeven moment, na een klacht van de militaire intendance, probeerde de legerleiding soldaten die meer dan twee porties namen te doen betalen. Helaas voor hen hebben ze die streek niet proberen uit te halen met een brave kerel, maar met onze makker Bozo, een gemene dikzak bij uitstek. U had Bozo's gezicht moeten zien toen de garde hem de rekening overhandigde! Geloof het of niet, maar Bozo dwong hem om het papiertje op te eten. En nadat hij het had doorgeslikt, schreeuwde Bozo: 'Je mag van geluk spreken. Als je dat nog eens flikt, eet ik jou op.' Het is nooit meer aan de orde geweest.

Onze kleren kosten ook veel geld: elke maand hebben we een ander uniform nodig omdat we

niet meer in het oude kunnen. Onze broek noch ons hemd kunnen we nog dichtknopen. Naar het schijnt heeft het leger voor ons kledingstukken moeten invoeren met een nieuwe maat: XXXXL. We zijn er trots op, en geen klein beetje. Ik hoop dat ze met een XXXXXL op de proppen komen, want we zijn niet van plan om te stoppen nu we zo goed op weg zijn. Onder ons gezegd, als ze niet zo stom waren, zouden ze uniformen van stretchstof vervaardigen. Ik heb het erover gehad met de materiaalbeheerder en hij antwoordde: 'Onmogelijk. Stretch staat haaks op de militaire geest. We hebben rigide kleren nodig, van niet-uitrekbare stoffen. Elastiek is de vijand van het leger.' Ik dacht dat we in oorlog waren met Irak, nu ontdek ik dat we oorlog voeren tegen latex.

Onze gezondheidszorg kost veel geld. Als je zwaarlijvig bent, heb je altijd wel ergens last van. De meesten van ons zijn hartlijders geworden: we moeten medicijnen nemen voor onze tikkers. En voor onze verhoogde bloeddruk. Het ergste was toen ze ons wilden opereren. Wat

Een vorm van leven

een gedoe! Ze hadden een chirurg uit de Verenigde Staten laten overkomen die bekendstaat als specialist in het plaatsen van maagbanden. Ze klemmen een soort van ring rond je maag zodat je geen honger meer hebt. Maar ze hebben niet het recht om dat ding tegen je wil in je lijf te stoppen, en niemand ging akkoord. We willen honger hebben! Eten is onze drug, onze uitlaatklep, daar willen we geen afstand van doen. U had het gezicht van de chirurg moeten zien toen hij besepte dat er geen kandidaten waren! De korporaals hebben toen de zwakke schakel ontdekt, een zeker Iggy, die zichtbaar meer complexen over zijn overgewicht had dan wij. Ze zijn zijn moreel gaan ondermijnen door hem foto's van vroeger te tonen: 'Je was mooi, Iggy, toen je nog mager was! Wat zal je vriendinnetje zeggen als je thuiskomt? Ze zal je niet meer willen!' Iggy is ingestort, ze hebben hem geopereerd. Het lukte, hij vermagerde zienderogen. Wel keerde die beroemde chirurg, die zich beleefd voelde door zijn geringe succes, terug naar Florida. Kort daarna ging het mis met de maag-

Een vorm van leven

ring, hij was verschoven, Iggy moest dringend worden geopereerd. De legerartsen verknalden het en de arme kerel is gestorven. Blijkbaar was het onvermijdelijk, tenzij er een specialist aanwezig was kon de operatie niet lukken. Ze hadden de chirurg uit Florida moeten terughalen, maar hij zou nooit op tijd geweest zijn. Om kort te gaan, Iggy's familie spande een proces aan tegen het Amerikaanse leger en won het met gemak. De staat moest Iggy's ouders een enorme schadevergoeding betalen.

Ook op het gebied van gerechtskosten komen we het leger dus op veel geld te staan. Het voorval met Iggy heeft ons op ideeën gebracht. Alles welbeschouwd is het immers de schuld van George W. Bush dat we zwaarlijvig zijn. Ik ken er een paar die fanatiek zullen gaan procederen zodra ze weer in het land zijn. Ik zal dat niet doen. Ik heb liever niets meer met die mensen te maken. Het zijn misdadigers: in naam van een leugen hebben ze duizenden onschuldigen de dood ingejaagd en de levens van hen die er heelhuids uit zullen komen verpest.

Een vorm van leven

Ik zou ze nog meer schade willen berokkenen. Helaas behoor ik tot een redelijk onschadelijke soort. Ik saboteer het systeem dus het meest door te vreten. Helaas is het een kamikazeactie: hoe dichterbij mijn doel ik kom, hoe meer ik mezelf vernietig.

Toch ben ik behoorlijk trots op mijn laatste overwinning: ik pas niet meer in de tanks. De ingang is te smal. Zoveel te beter, ik ben altijd doodsbang geweest in die dingen, waarin je claustrofobisch wordt en niet zo goed beschermt bent als je denkt.

U ziet hoe lang mijn brief is. Ik kan er niet over uit dat ik zoveel heb geschreven. Ik had het nodig. Hopelijk heb ik u niet overstelpt.

Met oprechte groet,

Melvin Mapple

Bagdad, 17/03/2009

Gewoonlijk stel ik lange brieven niet op prijs. Meestal zijn dat de minst interessante. Al meer dan zestien jaar lang krijg ik zoveel post dat ik ongewild een instinctieve en experimentele theorie van de briefschrijfkunst ontwikkeld heb. Zo stelde ik vast dat de beste brieven nooit langer zijn dan twee dubbelzijdige A4'tjes (het is belangrijk dat ze dubbelzijdig zijn beschreven: uit liefde voor de bossen moeten we papier recto verso gebruiken; wie dat weigert in naam van een oude beleefdheidsregel, stelt vreemde prioriteiten). Dat is niet absurd, het getuigt van een gebrek aan respect om van jezelf te denken dat je meer te zeggen hebt, en onbeleefdheid maakt niemand interessant. Madame de Sévigné heeft het zeer mooi gezegd: 'Excuseer, ik heb geen tijd om het kort te houden.' Overigens is haar voorbeeld volledig in tegenspraak met mijn theorie: haar brieven zijn altijd meeslepend.

Hoewel zeer verschillend van Madame de Sévigné gaf Melvin Mapple me ook een deksels

Een vorm van leven

tegenvoorbeeld. Zijn brieven leken me niet eens lang, zozeer boeiden ze me. Je voelde dat ze waren geschreven uit de meest absolute noodzaak: een betere muze bestaat niet. Ik kon niet anders dan onmiddellijk antwoorden, wat niet mijn gewoonte is.

Beste Melvin Mapple,

Bedankt voor uw brief, die me steeds meer fascineert. Vrees niet dat u me zult overstelpen: als het aan mij ligt, zult u me nooit genoeg kunnen schrijven.

Ja, uw boulimie en die van uw medestanders is een sabotagedaad. Gefeliciteerd. De slagzin 'make love not war' kenden we al. U maakt er iets anders van: eten in plaats van oorlog te voeren. Dat is buitengewoon lovenswaardig. Ik besef echter welk gevaar u loopt en verzoek u om in de mate van het mogelijke goed voor uzelf te zorgen.

Met vriendelijke groet,

Amélie Nothomb

Parijs, 24/03/2009

Een vorm van leven

Beste Amélie Nothomb,

Uw brief komt zeer gelegen. Ik zit diep in de put. Gisteren hebben we bonje gehad met de magere soldaten van ons contingent. Het gebeurde tijdens het avondeten. Wij zwaarlijvigen hebben de gewoonte om samen te eten, dan kunnen we complexloos bunkeren, onder elkaar, en moeten we geen kwetsende blikken en opmerkingen ondergaan. Als iemand zichzelf overtreft door nog meer te vreten, complimenteren we hem met een lovend gezegde dat we hebben bedacht: *'That's the spirit, man!'* Joost mag weten waarom die uitlating voor hilariteit zorgt.

Gisteravond kwamen de anderen rond onze tafel staan om ons uit te dagen, ongetwijfeld omdat er de laatste tijd niet veel gevochten is.

'Zo, papzakken, gaat het lekker?'

Omdat het zachtmoedig begon, maakten we ons geen zorgen en antwoordden we met de gebruikelijke clichés.

Een vorm van leven

‘Hoe spelen jullie het klaar om zo te vreten terwijl jullie al gigantisch zijn? Met jullie reserves zouden jullie geen honger mogen hebben.’

‘We moeten onze kilo’s toch onderhouden’, zei Plumpy.

‘Ik vind het walgelijk om te zien hoe jullie je volproppen’, merkte een onbenul op.

‘Dan moet je maar niet kijken’, antwoordde ik.

‘Oké, maar hoe dan? Jullie nemen het hele gezichtsveld in beslag. We zouden graag naar iets anders kijken, maar er zit altijd een vetrol in de weg.’

We lachten.

‘Vinden jullie het grappig?’

‘Ja. Jullie maken grapjes, dus we lachen.’

‘Misschien vinden jullie het vooral grappig om eten te stelen van het leger?’

‘We stelen niets. Je ziet het: we eten in het bijzijn van iedereen, zonder ons te verstoppen.’

‘Nu ja. Dat wil nog niet zeggen dat jullie niet stelen. Jullie schrokken allemaal tienmaal onze rantsoenen naar binnen.’

Een vorm van leven

‘We beletten jullie niet om meer te eten.’

‘We hebben geen zin om meer te eten.’

‘Wat is het probleem dan?’

‘Jullie bestellen het leger, dus jullie bestellen Amerika.’

‘Het gaat goed met Amerika.’

‘Er zijn massa’s mensen die sterven van de honger in het land.’

‘Dat is onze schuld niet.’

‘Hoe weten jullie dat nou? Het is de schuld van dieven en profiteurs zoals jullie dat mensen armoede lijden bij ons.’

‘Nee. Het is de schuld van veel hoger geplaatste dieven.’

‘Jullie geven dus toe dat jullie dieven zijn.’

‘Dat hebben we niet gezegd.’

Het liep snel uit de hand.

Bozo was de eerste die opstond om een schriel mannetje een oplawaai te verkopen. Ik probeerde hem tegen te houden.

‘Je ziet toch dat hij dat wil!’

‘Ik zal hem zijn zin geven!’

‘Nee! Dan gooien ze je in de bak.’